

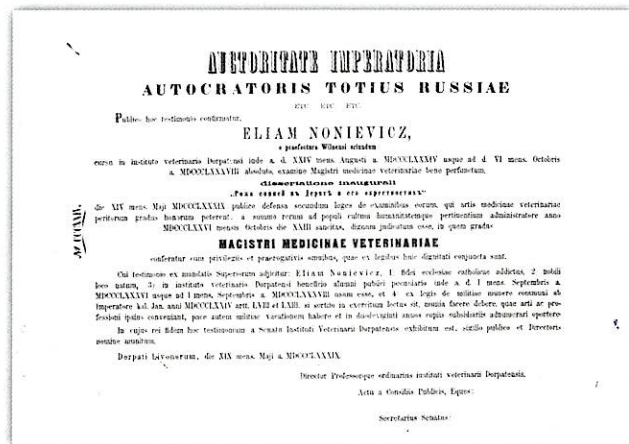
Veterinarijos magistras, bakteriologas, veterinarijos mokslo Lietuvoje pradininkas, pirmasis Veterinarijos departamento direktorius, visuomenės ir kultūros veikėjas

Elijošius Nonevičius gimė 1863 m. liepos 18 d. Alytaus rajone, Punios seniūnijoje, Žagarių kaime, lietuvių bežemių bajorų Aleksandro ir Felicijos Nonių šeimoje. Mokėsi Alytaus pradinėje mokykloje. Dėdės Anzelmo Nonevičiaus, Nemajūnų klebono globojamas, baigė Vilniaus klasinę gimnaziją. 1884 m. įstojo į Dorpatą (Tartu) Veterinarijos institutą. „Mokslinę darbuotę pradėjo jau dirbdamas universitete, – ypatingai domavosi bakteriologijos sritimi. 1889 m. išlaikęs kvotimus, apgynė disertaciją ir gavo veterinarijos medicinos mokslų magistro laipsnį. Bestudentaudamas įėjo į konfliktą su rusų valdžios organais, ko paseka buvo, kad jam neleista išvažiuoti iš Vilniaus”.* Elijošius Nonevičius už anticarinę veiklą buvo kalinamas Vilniaus ir Peterburgo kalėjimuose.

1904 m. susituokė su Vilniaus vokietaite bajoraite Sofija Šachtaite.

E. Nonevičiaus namas

Liudijimas, patvirtinantis, kad Elijas Nonevičius igijo veterinarijos magistro laipsnį 1888 m.

Domėjosi ichtiologija ir surinko didelę žvejybos įrankių ir priemonių kolekciją, kuri 1902 m. žemės ūkio parodoje buvo apdovanota aukso medaliu.

Nuo 1908 m. iki 1914 m. gyveno Maskvoje, skaitė bakteriologijos bei veterinarinės sanitarijos paskaitas dr. M. Bliumentalio chemijos ir bakteriologijos institute, o žmona įsteigė darbininkų vaikams darželį ir šešerius metus jam vadovavo.

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, mobilizuotas į carinės Rusijos armiją. 1918 m. grįžusiam į nepriklausomą Lietuvą, buvo pasiūlyta organizuoti veterinarijos skyrių (departamentą) prie Žemės ūkio ministerijos ir jam vadovauti, nes tuo metu E. Nonevičius jau turėjo nemažą mokslinio, praktinio ir organizacinio darbo patirtį, nestokojo entuziazmo. Darbo sąlygos buvo itin sunkios, trūko specialistų, grėsmingai plito užkrečiamosios ligos. 1918 m. E. Nonevičius surengė Vilniuje pirmąjį Veterinarijos gydytojų suvažiavimą, o 1922 m. organizavo Karo bakteriologijos kabinetą, kuriame tobulino savo išrastas serumus, vykdė bandymus. Parašė apie

40 mokslinių straipsnių rusų ir lenkų veterinarijos žurnalsams. Jo straipsnis „Arklių įnosių gydymo klausimu“ 1924 m. buvo išspausdintas žurnale „Medicina“.

Aktyviai dalyvavo kultūrinėje visuomeninėje veikloje, propagavo lietuvių kalbos vartojimą Vilniuje ir jo apylinkėse, rinko tautosaką. E. Nonevičius draugavo su daktaru Vincu Kudirka, šelpė jį sunkiai sergantį, o po mirties pasirūpino paminklu. Manoma, kad taip jis prisidėjo prie V. Kudirkos kapo išlikimo. Buvo išsilavinęs, mokėjo rusų, lenkų, prancūzų, vokiečių, italų, latvių kalbas.

Nuo 1923 m. iki 1929 m. - Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto Veterinarijos skyriaus extraordinarinis profesorius. Skaitė patologinės anatomijos, histologijos, parazitologijos, bendrosios terapijos, mėsos pažinimo ir

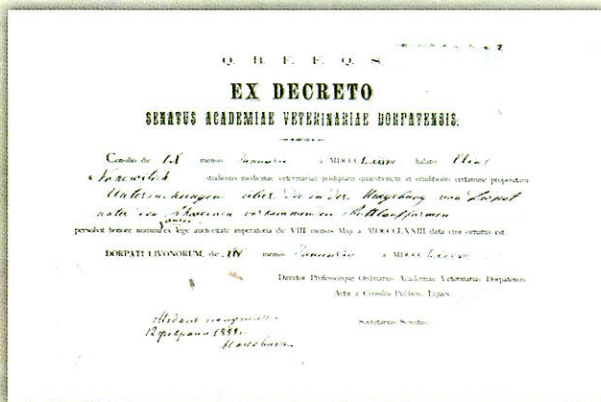
Paminklas V. Kudirkai pastatytas E. Nonevičiaus rūpesčiu

skrodimo, teisminės veterinarinės medicinos, ichtiologijos paskaitas. Skatindamas studentų mokslinę tiriamąją veiklą, įsteigė prof. E. Nonevičiaus vardo 1200 Lt premiją ir kiekvieną mėnesį aukojo po 100 Lt šiam fondui.

„Po veterinarijos skyriaus likvidacijos pensionavosi ir su žmona apsigyveno Nemaniūnų apylinkėje“.*
Manydamas, kad galės pragyventi iš pensijos, savo santaupas – 4320 litų paskyrė savo vardo premijų fondui neturtingų studentų stipendijoms ir pašalpoms. Gyvendamas Nemajūnuose tvenkiniuose auginė karpis, atliko žuvivaisos tyrinėjimus, parašė mokslinį darbą apie žuvų auginimą ir jų ligas, vertėsi privačia praktika. Neturtinųjų gyvulius gydė dykai, todėl buvo laikomas keistuo-liu, bet žemiečių mylimas ir gerbiamas.

Mirė 1931 m. liepos 4 d. palaidotas Nemajūnuose.

* Ištraukos iš veterinarijos medicinos ir gyvulininkystės mokslo ir praktikos reikalams skiriamo laikraščio „Veterinarija ir Zootechnija“ Nr. 3; 1931 m.

1888 m. nutarimas, bylojantis, kad veterinarinės medicinos studentas Elijas Nonevičius apdovanojamas garbingu aukso medaliu už mokslo konkurse paskelbtą tyrimą „Kiaulių raudonligės formų paplitimas Dorpate ir jo apylinkėse“

1925 m. Lietuvos universiteto Kauno Medicinos fakulteto Veterinarijos skyrius. Iš kairės 1-oje eilėje: doc. N. Kvašinas-Samarimas, e. o. prof. L. Gogelis, doc. dr. J. J. Bulota, doc. Z. Mockus, e. o. prof. E. Nonevičius. Iš kairės 2-oje eilėje: antras – vyr. labor. V. Starostinas; penktas – vet. fak. stud. kariškis S. Raštikis, Kazys Avižienis, Karolis Avižienis, vyr. asist. J. Butkevičius, vet. gyd. S. Gelažius, J. Toliušis, J. Bartkevičius

E. Nonevičiaus kapavietės paminklas

Elijašius Nonevičius
1863–1931

2013 m.